

מתיקת הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הרבי הקדוש
רבי משה אליקים בריעה הופשטיין
מקוונני צוק"ל בעל ה'באר משה'
ועוד, בנו של הרבי הקדוש המגיד
מקוונני בעל ה'עבודת ישראל'
צוק"ל, נסתלק י"ב אלול (תקפ"ח)**

דרכו בקדש של רבינו הבאר משה
מקוונני צוק"ל היה, ללמוד זוהר
הקדוש של פרשת השבוע בליל שבת
קודש. פעם הוקשה לאחד קטע בזוהר
הקדוש, וכאשר ראה שאינו מסוגל
בשום אופן להבין קטע זה, עלה
ברעיונו לעמוד אחורי החלון של רבינו
בליל שבת, וכאשר רבינו יגיע לקטע זה,
ישמע איך הוא מפרש קטע מוקשה זה.

וכמחשבתו כן עשה. כאשר רבינו הגיע
לקטע זה, שמע האיש איך שרבינו
עומד מלימדו ומעניין בקטע זה זמן רב
מאד, ומפעם לפעם נשמע ממנו כעין
אנחה. פתאום שמע האיש איך שרבינו
אומר: 'בטוב אבי, אמור לי הפסוק, כי
איני מבין'. ותיכף שמע האיש קולו
של אביו המגיד הקדוש מקוונני מדבר
אליו, וזה כבר היה אחרי הסתלקותו.
ותיכף נפל זה האיש השומע מבחוץ,
בחלשות, מרוב הפחד לשמוע קול
המגיד מקוונני צוק"ל. והרגיש רבינו
בהתעלפותו, וינס החוצה והקיץ אותו
באמרו אליו, 'עוד פעם אל תהיה פתי
כזה'.

*

כאשר מת מלך פולין, השאיר אחריו
שני בנים יורשי המלוכה, אחד מהם היה
רשע גדול, ואילו השני היה טוב טבעו.
ולכן רצו כולם שהאח השני והטוב יקבל
עליו את המלוכה, אמנם הוא לא רצה
ליקח את המלוכה מאחיו הרשע. הרבי
הקדוש בעל האור לשמים צוק"ל הריץ
שליח לקוונני לרבינו צוק"ל, לבקשו
שיתפלל ביחד עמו, שיתרצה האח הטוב
לקבל עליו את המלוכה.

זה היה בימי החנוכה, והשליח הגיע לקוונני
כאשר רבינו עמד ושפך את השמן לתוך
הנרות חנוכה, ומסר לרבינו את השליחות.
ענה לו רבינו, קבלה ביד, שכאשר נותנים
מלוכה לגוי כאשר אינו רוצה בה, המלוכה לא
תצלה, ולכן לא נכון להתפלל על זה. אך אני
אומר, 'משמני הארץ' - מהשמינים שמדליקין
עתה בחנוכה, בזכות המצוה הזאת 'יהיה מושבח',
'תשוב' דעת האח הרשע הרוצה למלוך. וכאשר
יראה האח הטוב שובבותו ושגעונו של אחיו
הרשע, כבר ירצה מעצמו למלוך. וכן היה שנשנתגע
האח הרשע, ומלך אחיו הטוב, לשמחת כולם.

ה"ספינה המלאה במהרש"א" הגיע בשלום ללא שום פגע ומכשול

חשיבות הרצון והמחשבה טובה בתורת רבינו

ליל שבועות האחרון של אבי מורי הצדיק ה'אנא עבדא', רבי שמואל
צבי בן רבי בנימין קובלסקי זצ"ל. אבא היה אז כל כך חלש, שלא
הצליח לא עליכם לאכול אפילו כזית חלה לכבוד החג. אני והמחנך
הרב יעקב יוסף בטלמן שליט"א חשבנו, אולי סוג חלה אחרת אבא
כן יוכל לאכול. הרב בטלמן הציע לאבא לקחת בהלוואה חלה כזאת
מאחד השכנים ונקב בשמו. אך אבי מורי אמר לו, יש כאן שאלה של
'סעודה שאינה מספקת לבעליה'.

ובכל זאת, בתוך החולשה הנוראה והאינדיבידואליות הזאת, כאשר
אבא נפרד אז ממני אמר לי: "אתה לא יודע מה זה עושה
לי הדבר החשוב הזה, שאתה קרוי על שמו של מורי ורבי,
פאר הדור מרן החזון איש צוק"ל".

רבינו החזון איש ב"קובץ אגרות" במכתב הראשון
שפורסם שם (חלק א אגרת א), הוא זועק נורא ואיום על
מה שהפסיקו ללמוד לימוד מהרש"א. וכך לשון קדשו:
'לא אמנע להעיר כי בלבי, אשר לא יפה עשו הדור
האחרון אשר עזבו לימוד ספר מהרש"א ז"ל, אשר
מתנה טובה נתנה לישראל, ליכות בו הדורות הבאים
אחריו, להרגיל את הלומדים בהתעמלות התורה, אשר
אך העמל הוא העבודה המעולה. ואשר עליהם כיוונו
חז"ל בהפלטת התורה על לומדיה, והמהפך את הגשם
לרוח, והגוף לנפש, והנכנס ברכ"ח אברים של אדם לזככם
ולעדנם לקיום חיי התורה'.

**והספר הקדוש הזה הוא מלא התעמלות, בדברים מוכרעים
ועמוקים, ומרגיל את האדם בעיון נכון ועמוק, גם מועיל
הדבר מאד לזכרון כל סוגיא לפרטיה. דור שלפנינו החזיקו מאד
בספר הקדוש הזה. והגאון רבי עקיבא איגר ז"ל לא הניח דבר מספרו
[כמדומה שכן כתבו בקורות תולדותיו]. ומיום שעזבוהו, אבדו את
ידיעת הפשט כולו, ויתרגלו בקלות העיון ובעזיבת הדעת דבר דבור
על אפנו, ואין מי שיחזיר העטרה ליושנה'. עד כאן לשון קדשו.**

עד כמה נערץ ונקדש היה לימוד המהרש"א אצל רבינו החזון איש
זי"ע, אפשר ללמוד מספר מרטיט שקרה בימי השואה האינדיבידואל
והנוראה, ומעשה שהיה כך היה: מפעם לפעם הצליחו יהודים
להבריח את הגבול ולעלות בספינות לארץ ישראל, ובכך ניצלו
חיהם. אמנם הם היו צריכים לרחמים רבים שהנסיעות יעברו
בשלום, כי הרבה פעמים תפסו הפרשנים ימ"ש את הספינות בלב
ים, וכאשר ראו שהם 'פליטים' שברחו ממדינתם בלי אישור, היו
מגרשים אותם חזרה לתוך הגטאות, ולפעמים התאכזרו עוד יותר,
והטביעו מיד את האניות במצולות ים רחמנא לצילן.

פעם יצא קבוצה שלמה של כמה מאות יהודים ממדינת הונגריה
בספינה לארץ ישראל, וההידוע מקודם לקרוביהם שהם בדרכם לארץ
ישראל. בינתיים עבר זמן רב, ועדיין לא הגיעה הספינה לחופי ארץ
ישראל. הקרובים התחילו לחשוש מאד מי יודע מה עלה בגורלם,
האם שלחו אותם חלילה חזרה לתוככי סכנת השואה הנוראה, או
שמא חלילה נטבעו במצולות ים על ידי הרשעים הארורים. כך עמדו
הקרובים וחיוו וציפו בכיליון עיניים על ביאת הספינה, ומה מאד
התאכזבו כאשר עבר עוד יום ועוד יום, והספינה עדיין לא הגיעה,
וחששם הלכה והתגברה מיום ליום.

בצר להם עלו למעוננו של רבינו החזון איש זי"ע, וסיפרו לו חששם
הגדול על גורל קרוביהם. החזון איש בירר אצלם כמה אנשים
נמצאים על הספינה ומי הם, וכאשר שמע שמדובר במאות יהודים,

וביניהם בחורים ואברכים לומדי תורה מופלגים. הרגיע אותם מרן
החזון איש ואמר להם, "אין לכם לחשוש משום דבר", שהרי בישיבות
בהונגריה לומדים מהרש"א, ונמצא ש"הספינה מלאה במהרש"א",
ואם כן מובטחני שרבינו המהרש"א מתלווה עמהם בדרך נסיעתם,
ובוודאי לא אירע ולא יאירע להם שום נזק ומכשול.

ואכן כעבור זמן קצר הגיעה כל הספינה לארץ ישראל, כאשר כולם
בריאים ושלמים חיים וקיימים, והיה זה פלא ונס גדול מאד. ורואים
מזה עד כמה החשיב רבינו את לימוד המהרש"א, ועד כמה זכות
המהרש"א מגן ומושיע לכל העוסקים בדבריו הקדושים.

גליון מתיקת הדף היומי (גליון ד"ש פרשת תצוה תשפ"ו) הבאנו
מהרש"א נורא במסכת מכות (י:) על מאמר הגמרא

'בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו'.
רבינו המהרש"א מחדש שם עולם חדש בענייני
רצון ומחשבה, וכך לשון קדשו: **'דנה לא קאמר
'מוליך' אותו הקדוש ברוך הוא, אלא 'מוליכין'
אותו בלשון רבים. דנה כל מחשבה ודיבור
ומעשה שהאדם חושב ומדבר ועושה, הוא בורא
לו מלאך מזה, לפי ענינו אם לטוב אם לרע.
וזהו 'בדרך שאדם רוצה לילך', כפי רצונו ודעתו
של אדם, כך 'מוליכין אותו' אותן המלאכים
שנבראו על ידו, מהמחשבה דיבור ומעשה שלו'.**
עד כאן לשון קדשו.

נשתדל בגליונות ה'בעל'ט לתת מקום נרחב על
חשיבות הרצון ומחשבה טובה בתורת רבינו
המהרש"א.

וכך לשון קדשו במסכת קידושין (מ:): **'המעשה ודאי
הוא פרי המחשבה'.** וכך לשון קדשו במסכת שבת (פח:): **בביאור
הפסוק (משלי יא, ג), 'תומת ישרים תנחם'.** **'תומת ישרים' שרוצים
לילך בדרך ישר, גם כי קשה עליהם לעשות, 'תנחם' לסייעם
מן השמים'.**

וכך לשון רבינו המהרש"א במסכת ברכות (לד:): **בביאור לשון
הגמרא, 'מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם
עומדים'.** **'דחצה לומר, [בעל תשובה] שהיה קרוב לפי מחשבתו
לעבור עבירה, וגבר על יצרו ולא עבר, והיינו 'בעל תשובה'
- ממחשבתו שחשב לעבור עבירה. דודאי בזה שגבר על יצרו
ולא עשה העבירה, סבר רבי אבהו דיש לו מעלה יתירה על
הצדיקים גמורים, שלא היה בהן הסתת היצר הרע כלל, ולא
קרבו לעבירה'.**

הגמרא בדף היומי שלנו (חולין קיד:), **'מניין לבשר בחלב שאסור
באכילה'.** ואפשר לומר שזהו עצה טובה עבור הצדיק גמור, איך
לזכות להסתת היצר הרע, ולהתגבר עליו, ובכך ליכות גם הוא
למעלה הגדולה של 'בעל תשובה'. דנה מי שלא היה לו חלב
מימיו, לא נחשב שקיים מצוות בשר בחלב, שהרי מעולם לא
היה לפניו כי אם בשר בלבד. רק עיקר החידוש הוא, כאשר
מוכן לפניו בבת אחת הן בשר והן חלב, ובכך הוא בא לידי
'הסתת היצר' לאוכלם חלילה בידו, ובכך זאת הוא מתגבר
על יצרו, ואוכל את הבשר לבד, ורק אחרי ששה שעות אוכל
את החלב.

ועל דרך שאמר אחד מבעלי המוסר, שצריכים לחשוב
תמיד, שהסיבה למה אינני פורץ את הבנק לגנוב משם
'מזומנים', איננו משום פחד מבית הסוהר וכדומה,
רק הסיבה היחידה לזה הוא, מפני שכך ציוותה עלי
התורה: **'לא תגנוב'.**

בהפלטת
התורה
על
לומדיה

נועם שיח עם הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א מרבני העיר ביתר עילית יצ"ו בנו בכורו של בעל הדרכי נעם הוד כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א חלק שני - המשך מגילון שכ"ה

כנגדי. ולכן - הפטיר האיש בתמימותו, את הבנים שלי אני כבר לא שולח לאדמו"ר"ם לקבל מהם ברכה...

פעם כאשר סיפרתי סיפור מרטיט זה לאחד המקורבים של הרבי האמרי חיים, נדהמתי לראות שהוא לא מתפעל כל כך מהסיפור. שאלתי אותו, האם כבר שמעתם פעם את הסיפור. הוא שתק קצת, ואחר כך הסביר ואמר לי, וכי אני לא רואה זאת בעצמי מה שהרבי עשה ממני... מה לי להתפעל ממה שהרבי השפיע ועשה לאחרים, כאשר זכיתי לראות את זה בעצמי ובבשרי.

*

אה, הרבי הקדוש האמרי חיים, מי יכול להשיג ולתאר גודל קדושתו ורוממותו. אני רואה את זה תמיד אצל אדמו"ר, הוד כ"ק מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א, כל פעם כשמתחיל לדבר על זקנו האמרי חיים, פתאום הוא עובר לעולם אחר, עולם קדוש, ופעם אף התבטא עלי: "ער איז געווען אַ מלאך" - 'הוא היה מלאך'. וכך אני רואה אצל כל מי שמתחיל לשוחח איתו על מרן הרבי האמרי חיים, שפתאום הוא עובר לעולם אחר, עולם קדוש. הגדרה אחת אני יכול להגיד לכם: "הרבי האמרי חיים טיפל בגנים", כל מי שהיה שם יכול להעיד שככה היה. אי אפשר להסביר את זה, הוא טיפל בגנים של כל מי שהגיע במחיצת קדשו.

וכך סיפר לי פעם אחד מהמשמשים בקודש אצל הרבי האמרי חיים, הרה"ח רבי אורי טייטלבוים ז"ל. הוא גם היה הממונה על הקביעות עתים לתורה כל לילה, בבית המדרש בשיכון ויזניץ. יהודי חשוב עד מאד.

פעם הוא סיפר לי איך הוא נהיה חסיד ויזניץ. היה זה בשנת תשי"ג, כאשר נכנס ללמוד בישיבת ויזניץ. והנה ידוע לכולם, שהרבי האמרי חיים זצוק"ל היה מדבר במשך כל השנה בהתלהבות גדולה על ליל הסדר הקדוש. ובפרט בפרשת בא כאשר קוראים בפרשה על ענייני הפסח, שמע רבי אורי, איך שהרבי האמרי חיים מדבר בהתלהבות עצומה מליל הסדר, והסביר אז בקדשו טעם מנהיגו לומר הלל בליל פסח מיד אחרי התפילה, שהוא שבח והודאה מיוחדת להשי"ת, על הזכיה שיהיה לנו אחר כך לומר את ההלל בעת עריכת הסדר הקדוש.

סוף סוף הגיע ליל הסדר הקדוש, אי אפשר לתאר את ההתלהבות הנוראה של הרבי האמרי חיים ב'הלל' מיד אחרי תפילת מעריב, בקולות וברקים ולפיד אש. ורבי אורי חושב לעצמו, אם ככה הוא כבר עתה עוד לפני עריכת הסדר, איך כבר יהיה נראה ההלל בעת עריכת הסדר גופא.

אמנם לגודל תדהמתו, הרבי האמרי חיים נכנס לעריכת הסדר, ואומר את ההגדה כשהוא רגוע ושקט, ומהר יחסית. זה היה חידוש גדול מאד אצלו, ואכן ידוע שזה היה אחד הפלאות אצל הרבי האמרי חיים, למרות שבמשך כל השנה לא הפסיק לדבר מליל הסדר הקדוש, והכין עצמו בהכנה דרבה כל השנה ללילה הקדושה הזאת. בכל זאת כאשר הגיע ליל הסדר עצמו, הרבי הסתיר עד מאד את התלהבותו הנוראה שְׁבָעַר בקרבו כמדורת אש.

כידוע ההתאפקות שלא להראות את התלהבות האש החוצה, דורשת מאמצים רבים מאד. וכמו שהמשיך רבי אורי וסיפר לי, דהנה בכל טיש היה הרבי האמרי חיים שותה הרבה יין, ובכל זאת אף פעם לא פיהק באמצע הטיש, ודווקא עתה בליל הסדר כאשר מותר לשתות רק ארבעה כוסות בלבד, הוא הבחין בעת ההלל כאשר הרבי אחז עדיין רק אחרי הכוס השלישי, שב'הו-דו' הראשון, בין ה'הו' ל'דו' עשה הרבי געניץ - פיהוק. וזה היה חידוש נורא שלא ראו כל השנה.

אך למרות שהרבי כל כך הסתיר את התלהבותו בליל הסדר, בכל זאת כל מי שרק זכה להיות שם, ממש יצא מכליו מרוב התפעלות, אי אפשר לתאר. בוא וראה פלא גדול שאין כמותו - אמר לי רבי אורי, הנה דווקא ההלל השני הזה בעת עריכת הסדר, כאשר לא ראו על הרבי התלהבות גדולה, דווקא ההלל הזה הפך אותי לחסיד ויזניץ מובהק לכל ימי חיי.

הרב קובלסקי: ממש מגיע לי דמעות בעיניים, לשמוע איך שהרב שליט"א מדבר על זקנו מרן הרבי האמרי חיים זצוק"ל.

- המשך יבוא בס"ד -

הרב קובלסקי: לפני שאני מתחיל לדבר על זקינו של הרב שליט"א, מרן הרבי הקדוש האמרי חיים מויזניץ זצוק"ל, אני רוצה להתחיל עם 'מעשה רב'. זכיתי להיות בשבת בהר יונה בשכונת מגיד ממעזריטש, בצילו של הוד כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א, שבית מדרשו בירושלים הוא בשכונת לבית המדרש סלונים, וידוע גודל דביקותו הנפלאה במרן האמרי חיים זצוק"ל.

בשבת קודש כיבדו אותי להתפלל שם לפני העמוד, ואני כמובן לא מכיר את נוסח ויזניץ. במוצאי שבת הזמינו אותי לבוא לסעודת מלוה מלכה בביתו של הרבי. אמרתי לרבי שליט"א, אני רוצה לבקש סליחה, אולי התפללתי נוסח עולמי יפה, אך לא התפללתי בנוסח ויזניץ. אמר לי הרבי שליט"א, הכל בסדר, התפללת מאד יפה, אך בקשה אחת אני רוצה לבקש ממך, שתגידו כל יום ברכות השחר באותו נוסח שמרן האמרי חיים אמר ברכות השחר.

כפי שאני מבין, הרב שליט"א הסתובב הרבה אצל הרבי האמרי חיים.

הרב ברזובסקי: אכן, אך עוד הייתי ילד בן י"ב שנים בהסתלקותו, עוד לפני הבר מצוה.

הרב קובלסקי: איך אפשר להגדיר את הרבי האמרי חיים זצוק"ל?

הרב ברזובסקי: אי אפשר להגדיר, ממש לא שייך. מרן הרבי הקדוש התיבות שלום מסלונים זצוק"ל אמר לי, שהרבה פעמים שוחח עם מרן האמרי חיים שיחות שלא היה להם שום שייכות עם רוחניות, ובכל זאת הרגיש כל פעם התרוממות נפלאה, עד שהרגיש שאפילו אם היה מדבר אז עמו בעניינים הגדולים ביותר בעבודת ה', לא היה מרגיש יותר התרוממות ממה שהרגיש עכשיו.

*

כאמור, לא שייך להגדיר את הרבי הקדוש, אפשר לקחת סיפור ולהתבונן בזה. יש עסקן רפואי בענייני רפואת הנפש, הר"ר לייביש לרנר שליט"א, הוא סיפר פעם, שבעת ביקוריו בבית חולים המיוחד לחולים כאלו בחיפה, הוא הבחין כל פעם, שהמנהל של הבית חולים שכבר היה איש זקן, וכלל לא היה נראה 'איש מורם מעם', בכל זאת ראו אצלו מידת חסידות גדולה, שכמעט אף פעם לא דיבר עם האחיות בבית חולים, למרות שהוא היה המנהל הראשי. זה היה חידוש גדול אצלו, ולא הצליח להבין מהיכן זכה איש כזה למדרגה גדולה כזאת.

פעם באמצע שרבי לייביש דיבר עם המנהל, הצטדק ואמר לו, שהוא ממחר עכשיו ל'טיש יארצייט' של הרבי שלו. שאל אותו המנהל מיהו הרבי שלך, וענה לו, האדמו"ר מויזניץ. שאל אותו המנהל, האם מבני ברק, כן - ענה לו רבי לייביש. המנהל פצה את פיו ודיבר מאד 'נגד'. רבי לייביש הופתע מאד ושאל אותו מה קרה, מה יש לך נגדינו. התחיל המנהל לספר לו סיפור חייו, ותוך כדי השיחה נתגלה לרבי לייביש סוד הדבר, איך זכה המנהל למדרגתו הגדולה בענייני קדושה, ועד כמה היה גודל כוחו והשפעתו הנפלאה של הרבי האמרי חיים זצוק"ל.

וכך סיפר המנהל: כאשר הייתי ילד, שלחה אותי אמי לקבל ברכה מהרבי האמרי חיים, למרות שכלל לא היינו חסידים. נסעתי לבני ברק, ושאלתי אם אפשר להיכנס לרבי, אמר לי הגבאי, לא, עכשיו זה לא השעות של קבלת קהל, ובכלל, הרבי לא מרגיש טוב. כבר התחלתי לחזור לביתי, אך פתאום אני שומע איך שהגבאי קורא לי לבוא בחזרה, ואומר לי: הרבי ציווה לקרוא לך.

נכנסתי בקודש פנימה וראיתי לְפָנַי יהודי זקן שוכב במיטה, ניגשתי וביקשתי ממנו ברכה. הרבי לקח לי את היד, ותופף באצבעותיו הקדושות על ידי, ושר 'תנועה' שלא נגמרת... ובידך אותי. וראה זה פלא, מאז והלאה כבר שנים ארוכות, שבכל פעם שעולה על לבי לעשות חלילה משהו שלא כראוי, תיכף עולה לְפָנַי הצורה הקדושה של הרבי האמרי חיים, וזה פשוט לא מרשה לי לעשות את הדבר ההוא.

ולדוגמא בעלמא, הנה אני כאן המנהל של הבית חולים, ובכל זאת תראה שכמעט ואין האחיות נכנסים לחדרי, ואינם מדברים עמי. כי כל פעם שחשבתי לדבר עמהם, פתאום הצורה הקדושה של הרבי עלה כנגדי, וזה פשוט בלבד אותי, עד שלא הצלחתי להחליף עמהם אפילו מילה אחת. וכך במשך כל ימי חיי אני כמעט נאנס להימנע ולא לעשות שום דבר שאינו טוב, והכל מכוח זה שהצורה הקדושה של הרבי האמרי חיים עולה פתאום

באדיבות מערכת בטאון ויזניץ "קשר איתן"